

Viite

Asia

**EU; Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston kokous 8.7.2019
Bryssel**

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto kokoontuu Suomen puheenjohtajakauden ensimmäiseen kokoukseensa työ- ja sosiaaliasioiden kokoonpanossa Brysselissä 8.7.2019. Suomea kokouksessa edustavat ja puheenjohtajina toimivat sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen ja työministeri Timo Harakka.

Neuvosto käy keskustelun puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta hyvinvointitaloudesta, joka korostaa hyvinvointi- ja talouspolitiikkojen vastavuoroista suhdetta. Keskustelu raamittaa teemasta tehtävien neuvoston päätelmien sisältöä. OECD:n pääsihteeri Angel Gurría esittelee asiakohdan yhteydessä hyvinvointitalous-aiheisen, kansainvälisiä tutkimuksia kartoittavan taustaraportin, jonka OECD on Suomen pyynnöstä laatinut.

Ministerit vaihtavat näkemyksiä myös pitkän aikavälin ilmastostrategian työllisyysnäkökohdista. Keskustelun tavoitteena on tunnistaa työ- ja sosiaalipolitiikan keinoja, joilla EU- ja kansallisen tason toimin voidaan parhaiten tukea siirtymiä kilpailukykyiseen, ympäristöystävälliseen ja ilmastoneutraaliin talouteen. Samalla pohditaan kiireisimpiä toimia, joilla voidaan lievittää ilmastoneutraalien siirtymien negatiivisia vaikutuksia erityisesti alhaisen osaamistason työntekijöihin.

Neuvosto hyväksyy myös eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa annetut, jäsenmaiden kansallisia uudistusohjelmia koskevat maakohtaiset suositukset, näitä koskevat työllisyys- ja sosiaalisen suojelun komitean lausunnot sekä työllisyysuuntaviivat. Suomi voi hyväksyä suositukset ja työllisyysuuntaviivat.

Neuvoston lounaalla ministerit keskustelevat eurooppalaisesta ohjausjaksosta hyvinvointitalous-lähestymistavan mukaisen poikkisektoriaalisen yhteistyön näkökulmasta. Lounaalle osallistuu myös Euroryhmän puheenjohtaja Mario Centeno.

Suomi on kokouksen puheenjohtaja, eikä siten tuo kokouksessa esiin omia kantojaan.

Asialista:**MAANANTAI 8. HEINÄKUUTA 2019 (KLO 9.00)**

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Hyvinvointitalous s. 3-7
Periaatekeskustelu

Eurooppalainen ohjausjakso 2019 s. 8-12

- a) Suositukset kullekin jäsenvaltiolle vuoden 2019 kansallisista uudistusohjelmista ja ehdotus selvitykseksi
Hyväksyminen

- b) Vuoden 2019 maakohtaisia suosituksia ja vuoden 2018 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa koskeva arviointi: työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunnot
Hyväksyminen

- c) Neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista
 (komission ehdottama oikeusperusta: SEUT 148 artiklan 2 kohta)
Hyväksyminen

Puhdas maapallo kaikille: strateginen pitkän aikavälin visio s. 13-15
 ilmastoneutraalista taloudesta – työllisyyteen liittyvät näkökohdat
Periaatekeskustelu

Muut asiat

Työllisyys- ja sosiaalipolitiikan kansainvälinen kehitys
Komission tiedotusasia

Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE

PERUSMUISTIO

EUE2019-02151

EUE Korhonen Pasi(UM), Mattila-Wiro
Päivi (STM), Vatanen Lea(UM),
Heinonen Noora (STM)

01.07.2019

Asia

EU; TSTK-neuvosto; Hyvinvointitalous

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 08.07.2019 - 08.07.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden (TSTK) neuvosto keskustelee 8.7.2019 sosiaali- ja terveyssektorin EU puheenjohtajuuskauden prioriteetteista, hyvinvointitalous. Neuvoston keskustelu raamittaa teemasta tehtävien neuvoston päätelmien sisältöä. Keskustelun pohjaksi on valmisteltu keskusteluasiakirja, joka taustoittaa teemaa ja sisältää kolme kysymystä ministereille. OECD:n pääsihteeri Angel Gurría toimii alustajana neuvostossa ja myös esittelee keskeisimmät tulokset hyvinvointitaloutta koskevasta, kansainvälisiä tutkimuksia kartoittavasta taustaraportista, jonka OECD on Suomen pyynnöstä valmistanut. Suomen tavoitteena on neuvoston päätelmien hyväksyminen 24.10.2019 pidettävässä TSTK-neuvoston kokouksessa.

Päätelmäluonnoksen käsittely aloitetaan sosiaaliasioiden työryhmässä 25.7. Päätelmäluonnosta käsitellään lisäksi neuvoston terveys- ja sosiaaliasioiden työryhmien yhteiskokouksissa sekä koulutusasioiden komiteassa.

Aihetta käsitellään myös Helsingissä 18.-19.9. järjestettävässä puheenjohtajakauden korkean tason *Economy of Wellbeing* –konferenssissa.

Suomen kanta

Suomi on kokouksen puheenjohtaja, eikä siten tuo kokouksessa esiin omia kantojaan.

Yksi Suomen EU-puheenjohtajakauden prioriteeteista on ”Kilpailukykyinen ja sosiaalisesti eheä EU”. Tähän liittyen Suomi pitää tärkeänä, että edistetään hyvinvointitaloutta, joka auttaa ymmärtämään, kuinka ihmisten hyvinvointi lisää myös tuottavuutta, luo talouskasvua ja vähentää julkisia kuluja pitkällä tähtäimellä.

Pääasiallinen sisältö

8. heinäkuuta pidettävässä TSTK-neuvostossa käydään poliittinen keskustelu hyvinvointitalous-teemasta, jonka tavoitteena on EU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistaminen. Tarkoitus on kuulla jäsenvaltioiden näkemyksiä ihmisten hyvinvoinnin ja kestävä talouskasvun välisistä tosiaan vahvistavista kytköksistä, ja miten hyvinvointitalousperiaatetta voitaisiin EU:n tasolla edistää. Keskusteluiden pohjalta laadintaan luonnos neuvoston päätelmiksi.

Keskusteluasiakirjassa viitataan Euroopan kohtaamiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin, kuten globalisaatioon, ilmastonmuutokseen, teknologian kehitykseen, työn murrokseen sekä väestörakenteen muutokseen johtuen pidemmästä elinajan odotteesta ja alhaisesta syntyvyydestä. Tässä yhteydessä kyky sopeutua muutoksiin yhteiskunnan eri tasoilla, mukaan lukien hallinnossa ja yritystoiminnassa, ovat tärkeämpiä kuin koskaan.

Muutoksiin vastaaminen ja kestävä ja osallistavan kasvun aikaansaaminen nopeasti muuttuvassa ympäristössä edellyttää, että edistetään eurooppalaista sosiaalista mallia, joka tukee kaikkien ihmisten osallisuutta yhteiskunnassa. Tämä on EU:n suhteellinen etu kiristyvässä maailmanlaajuisessa kilpailussa.

Keskusteluasiakirjassa todetaan, että TSTK-ministerit ovat laajalti yksimielisiä EU:n sosiaalisen ulottuvuuden tärkeydestä ja tarpeesta lujittaa sen roolia EU:n poliittisissa keskusteluissa. Toisinaan sosiaalinen ulottuvuus näyttää kuitenkin yhä hieman alisteiselta muille EU:n politiikan aloille.

Keskustelua EU:n sosiaalisesta ulottuvuudesta on käyty pitkään, ja Euroopan komissio on käynnistänyt monia tärkeitä sosiaalista ulottuvuutta edistäviä aloitteita, josta tärkeimpiä on Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari. Suomi haluaa jatkaa ja syventää Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarista käytävää keskustelua ja aikoo käydä pohdintoja ihmisten hyvinvoinnin ja kestävä talouskasvun välisistä tosiaan vahvistavista kytköksistä.

Perustamissopimukseen kirjatut periaatteet ihmisarvon kunnioittamisesta ja kansalaisten hyvinvoinnin lisäämisestä ovat oikeutus EU:n olemassaololle.

OECD:n hyvinvointitaloutta koskevat tutkimukset osoittavat, että ihmisten hyvinvointi ja kestävä talouskasvu vahvistavat toisiaan. Hyvinvoinnin edistäminen sekä tautien ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäiseminen ovat inhimillisestä näkökulmasta erittäin tärkeitä, mutta ne ovat myös keskeisiä näkökohtia tulevien julkisten menojen vähentämisessä, tuottavuuden lisäämisessä ja työelämän pidentämisessä.

Keskusteluasiakirjassa hyvinvointitalous on rajattu koskemaan sosiaali-, työllisyys-, terveys- ja koulutuspolitiikkaa sekä sukupuolten välistä tasa-arvoa. Eri alojen välinen yhteistyö on olennaisen tärkeää. Yhteistyö vahvistaa tietopohjaa ja tarjoaa synergioita ja hyödyntää käyttämätöntä potentiaalia, minkä avulla voidaan maksimoida poliittisten päätösten pitkän aikavälin myönteiset vaikutukset.

Hyvinvointia ja sosiaalis-taloudellisia mahdollisuuksia tukevat toimenpiteet voivat vaikuttaa pitkällä aikavälillä, ja niiden osuutta talouteen on usein vaikea arvioida tarkasti. Tämän vuoksi on haastavaa ylläpitää hyvinvointia tukevaa julkista rahoitusta, erityisesti talouden taantuman aikana. Jos näin ei tehdä, se voi johtaa vakaviin negatiivisiin heijastusvaikutuksiin ja talouden perustekijöiden heikkenemiseen.

Vaikka BKT on hyödyllinen markkinoiden tuotannon mittaamisessa ja antaa tilannekuvan taloudesta tiettyinä ajankohtana, se ei kuvaa ihmisten hyvinvointia kattavasti. Näyttöön perustuva päätöksen teko edellyttää laajaa indikaattoreiden ja kattavan vaikutustenarvioinnin käyttöä ja pitkän aikavälin näkökulmaa.

Keskusteluasiakirjassa määritellään hyvinvointitalous lähestymistavaksi, joka:

- Lisää ymmärrystä siitä, miten ihmisten hyvinvointi parantaa tuottavuutta, synnyttää talouskasvua, lisää työllisyyttä ja parantaa julkisen talouden kestävyyttä;
- korostaa kattavan vaikutustenarvioinnin tärkeyttä, jotta varmistetaan, että lainsäädännöllisten ja poliittisten toimenpiteiden vaikutus ihmisten hyvinvointiin arvioidaan;
- korostaa hyvinvointia arvona itsessään ja yhteiskunnallisen sopeutumiskyvyn ja vakauden lähteenä, joka hyödyttää myös yrityksiä ja houkuttelee investointeja.

Keskusteluasiakirjassa peräänkuulutetaan olemassa olevien rakenteiden ja toimintatapojen nykyistä tehokkaampaa hyödyntämistä ja todetaan, ettei toimivaltamuutoksiin ole tarvetta. On tärkeää edetä aloilla, joilla EU:lla on toimivaltaa, kuten työturvallisuudessa ja -terveydessä sekä sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisessä. Suoran toimivallan lisäksi EU vaikuttaa kansalaisten hyvinvointiin monin eri tavoin, kuten esimerkiksi eurooppalaisen ohjausjakson kautta, jonka puitteissa annettavat suositukset voivat koskea talous- ja työllisyyspolitiikan lisäksi myös sosiaali- ja terveystaloutta.

Ihmisten hyvinvoinnilla on huomattavia rajat ylittäviä heijastusvaikutuksia, sekä kasvun että taloudellisen ja yhteiskunnallisen vakauden kautta. Tämän vuoksi hyvinvoinnilla on keskeinen merkitys EU:n tulevaisuudelle. Jos EU:n ei nähdä lisäävän kansalaisten hyvinvointia, ihmiset eivät myöskään luota siihen.

Keskusteluasiakirjassa todetaan lisäksi, että paremmat mahdollisuudet sosiaaliseen liikkuvuuteen tukevat ylöspäin suuntautuvaa sosiaalista ja taloudellista lähentymistä, jota EU tarvitsee.

Kysymykset

Ministereitä pyydetään käsittelemään seuraavia kysymyksiä:

- 1) Mitä mieltä olette hyvinvointitalouden periaatteiden vahvistamisesta politiikan ja päätöksenteon ohjeistuksena?
- 2) Miten EU:n politiikkaa ja päätöksentekoa olisi kehitettävä, jotta talouspolitiikan ja hyvinvointipolitiikan välistä yhteyttä voitaisiin vahvistaa?

Hyvinvointitalouden periaatteiden vahvistaminen koko EU:ssa on pitkän aikavälin tavoite. Mitä pitäisi tehdä ensimmäiseksi?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Päätelmät esitetään hyväksyttäväksi neuvoston yksimielisyydellä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Hyvinvointitalousteemaa ja Neuvoston päätelmiä on valmisteltu UM/EUE, STM, TEM ja OKM yhteistyönä. Asian käsittelyyn on osallistunut sosiaali- ja terveysministeriön kutsuma korkean tason kansainvälinen neuvonantajaryhmä.

Aihetta on käsitelty EU-jaostoissa 25 (sosiaaliasiat), 27 (työvoiman vapaa liikkuvuus), 28 (työsuojelu) ja 33 (terveys).

EU-ministerivaliokunta 5.7.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 5.7.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Ehdotuksessa nostetaan tehokkaat ja vaikuttavat hyvinvointipolitiikat ja -rakenteet talouskysymysten rinnalle merkittävinä kestävää talouskasvua, tuottavuutta ja fiskaalista vakautta tukevinä tekijöinä. Hyvinvointitalous korostaa myös hyvinvointipolitiikoiden ja -rakenteiden merkitystä yhteiskuntien yhteiskunnalliselle vakaudelle, luottamukselle ja turvallisuudelle.

Päätelmien lähtökohtana on, ettei vaadittavia rakenteellisia muutoksia ja politiikka päätöksiä voida toteuttaa EU:n rahoituksella, vaan ne vaativat jäsenmaiden omaa sitoutumista tarvittaviin muutoksiin. Päätelmissä ei oteta kantaa EU:n rahoituskehyksiin tai niitä koskeviin neuvotteluihin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Keskusteluasiakirja (Neuvoston dokumentti 10416/19)
OECD:n taustamuistio (10414/19 ADD 1)
OECD:n taustamuistion yhteenveto (10414/19)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Pasi Korhonen, UM/EUE, p. +32473534081
Erityisasiantuntija Lea Vatanen, UM/EUE, p. +32471651166
Erityisasiantuntija Pasi Mustonen, UM/EUE, p. +32470201256
Strategiaylijohtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki, STM, p. 0295163382
Ylijohtaja Veli-Mikko Niemi, STM, p. 0295163425
Johtaja Taru Koivisto, STM, p. 0295163323

Neuvotteleva virkamies Päivi Mattila-Wiro, STM, p. 0295163467
Neuvotteleva virkamies Noora Heinonen, STM/VM, p. 0295163293
Erityisasiantuntija Tuulia Rotko, STM, p. 0295163125

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Sosiaali- ja terveysministeriö

PERUSMUISTIO

STM2019-00234

SVO

Päivinen Jere(STM)

27.06.2019

Asia

EU; TSTK-neuvosto 8.7.2019; Eurooppalainen ohjausjakso

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 08.07.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa suositukset kullekin jäsenvaltiolle kansallisista uudistusohjelmista 5.6.2019. Suosituksia on käsitelty sosiaalisen suojelun komiteassa, työllisyyskomiteassa ja talouspoliittisessa komiteassa sekä näiden yhteisistunnoissa.

TSTK-neuvosto hyväksyy jäsenvaltiolle vuoden 2019 kansallisista uudistusohjelmista annetut suositukset ja ehdotuksen selvitykseksi. Neuvosto hyväksyy myös työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunnot vuoden 2019 maakohtaisia suosituksia ja vuoden 2018 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa koskevasta arvioinnista. Lisäksi neuvostolta haetaan poliittinen yhteisymmärrys jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista.

Eurooppalainen ohjausjakso 2019

a) Suositukset kullekin jäsenvaltiolle vuoden 2019 kansallisista uudistusohjelmista ja ehdotus selvitykseksi

Hyväksyminen

b) Vuoden 2019 maakohtaisia suosituksia ja vuoden 2018 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa koskeva arviointi:
työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunnot

Hyväksyminen

c) Neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista
(komission ehdottama oikeusperusta: SEUT 148 artiklan 2 kohta)

Hyväksyminen

Suomi on kokouksen puheenjohtaja, eikä siten tuo kokouksessa esiin omia kantojaan.

Suomi voi hyväksyä suosituksessa 1 mainitun kehotuksen varmistaa, että hallintouudistus sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannustehokkuuden ja yhdenvertaisen saatavuuden parantamiseksi hyväksytään ja toteutetaan. Sote-uudistuksen toteuttaminen on hallituksen yksi keskeisiä tavoitteita. Ensimmäisessä suositusehdotuksessa korostuu aiemman vuoden tavoin sosiaali- ja terveyspalveluiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistaminen kustannustehokkuuden parantamisen lisäksi.

Suomi voi hyväksyä suosituksessa 2 mainitun kehotuksen parantaa kannusteita työn vastaanottamiseen ja taitojen parantamiseen ja varmistaa työttömille ja työvoiman ulkopuolella oleville asianmukaiset ja hyvin integroidut palvelut.

Suomi voi hyväksyä ehdotuksen tarkistetuiksi ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden kanssa yhdenmukaistetuiksi työllisyyspolitiikan suuntaviivoiksi. Suuntaviivoihin ei ole tehty muutoksia viime vuoden jälkeen.

Pääasiallinen sisältö

Vuoden 2019 maakohtaiset suositukset Suomelle

Suositus 1: Varmistaa, että julkisten nimellisten nettoperusmenojen kasvu ei ylitä 1,9 prosenttia vuonna 2020, mikä vastaa 0,5 prosenttiyksikön vuosittaista rakenteellisen jäämän kohentumista. Vahvistaa sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannustehokkuutta ja tasapuolista hoitoon pääsyä.

Suositus 2: Parantaa työn vastaanottamisen kannustimia, osaamisen kehittämistä ja aktiivista osallistumista työmarkkinoille, erityisesti hyvin integroiduilla palveluilla työttömille ja työvoiman ulkopuolella oleville.

Suositus 3: Keskittää investointeja koskevaa talouspolitiikkaa tutkimukseen ja innovaatioihin sekä vähähiiliseen, energiatehokkaaseen ja kestävään liikenteeseen ottaen huomioon alueelliset eroavaisuudet.

Suositus 4: Vahvistaa kotitalouksien velkaantumisen seurantaa ml. perustamalla positiivisen luottorekisterijärjestelmä.

Sosiaali- ja työllisyyssektoreita koskevat kaksi ensimmäistä suositusta säilyivät lähes ennallaan edellisestä vuodesta. Komission suositukset perustuvat maaraporttiin, jossa nostettiin esiin väestön ikääntymisen tuoma paine julkiseen talouteen ja sitä kautta tarve hillitä sosiaali- ja terveysmenojen kasvupainetta. Komissio toteaa Suomen työllisyysasteen olevan vielä alhainen suhteessa pohjoismaisiin verrokkeihin ja rakenteellinen työttömyysaste korkea, joten toimia työteon kannusteiden parantamiseksi ja siten työn tarjonnan lisäämiseksi tarvitaan edelleen. Toiseen suositukseen tuli tänä vuonna uutena maininta osaamisen kehittämisestä, mikä liittyy talouden rakenteellisiin muutoksiin sopeutumiseen. Kotitalouksien velkaantumisen kasvu nähdään myös riskinä, jota tulee seurata tiiviisti.

Vuoden 2019 maakohtaisia suosituksia ja vuoden 2018 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa koskeva arviointi: työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunnot

Komissio on edelleen vahvistanut jäsenmaiden tilanteen tarkastelua vuonna 2017 hyväksytyn Euroopan sosiaalisen oikeuksien pilaria koskevan julistuksen pohjalta. Tämän vuoden suosituksissa korostetaan viime vuoden tapaan sosiaalisia tavoitteita sekä työllisyyteen ja terveyteen liittyviä seikkoja. Puolesta kaikista jäsenmaille an-netuista suosituksista oli elementtejä, jotka kuuluvat joko työllisyys- tai sosiaalisen suojelun komitean alaan.

Komission ehdotukset vuoden 2019 maakohtaisiksi suosituksiksi tähtäävät jäsenmaiden tukemiseen kasvupotentiaalin kasvattamiseksi uudistamalla niiden taloutta ja edelleen vahvistamalla niiden resilienssiä. Suositusehdotukset tukevat (i) investointeja, (ii) uudistuksia, jotka edistävät kestäväää ja kaikki huomioivaa kasvua, (iii) tervettä talouspolitiikkaa. Erityishuomio tämän vuoden suositusehdotuksissa on investointien helpottamisessa.

Työmarkkinoiden olosuhteet ovat paranevat jatkuvasti, mutta maiden, alueiden ja ihmisryhmien välillä on suuria eroja. Osa työllisyys- ja sosiaalipolitiikan alalla an-netuista suositusehdotuksista tukevat kohdennettuja investointeja aktiivisen työvoimapolitiikan tehokkuuden parantamiseksi, kun osa suosituksista taas keskittyy sukupuolten välisten erojen kaventamiseen esimerkiksi lastenhoidon ja pitkäaikaishoidon vastuun tasaamisen avulla.

Vaikka köyhyys on laskussa, on se pysynyt korkealla tasolla joissain jäsenmaissa. Erityisesti heikommassa asemassa olevat ryhmät, kuten vammaiset ja maahanmuuttajataustaiset kohtaavat yhä monia haasteita. Useiden maiden suositusehdotukset koskevat sosiaalisten suojelun järjestelmien kattavuutta, tasoa ja tehokkuutta. Lisäksi useille maille on annettu suositusehdotuksia koskien eläkejärjestelmien kestävyyttä ja riittävyyttä sekä pääsyn takaamista laadukkaaseen ja kestävään terveydenhuoltoon.

Suotuisan talouskehityksen johdosta työllisyys on parantunut merkittävästi EU:n alueella ja tällä työllisyysaste on tälle hetkellä historiallisen korkea. On tärkeä pitää huolta siitä, että talouskasvun hedelmän leviävät mahdollisimman laajalle. Hyvän työllisyyskehityksen myötä tulee nyt kiinnittää enenevästi huomiota työpaikkojen ja työsuhteiden laatutekijöihin sekä palkkakehitykseen. Ihmisten koulutukseen ja osaamisen investoiminen mahdollistaa ihmisten täyden työmarkkinoille osallistumisen sekä työnmurroksena asettamiin haasteisiin vastaamisen.

Työmarkkinat ja yhteiskunnat kehittyvät nopeasti. Tästä seuraa sekä uusia mahdollisuuksia että haasteita. Sosiaalisen suojelu ja pääsy tarvittaviin sosiaalipalveluihin pitää turvata kaikille. Eläkkeiden, lastenhoitopalveluiden, terveyspalveluiden sekä pitkäaikaishoidon riittävyys on varmennettava demografiset paineet huomioon ottaen.

Suosistusten toimeenpanossa on vaihtelua jäsenmaiden sekä politiikka-alojen välillä. Komiteat katsovat, että jäsenmaiden tulee vauhdittaa suositusten toimeenpanoa hyvän talouskehityksen aikana tavoitteina lisätä taloudellista vahvuutta ja sopeutumiskykyä sekä sosiaalista konvergenssia EU:n alueella. Sosiaalisten oikeuksien pilari antaa hyvän

kehikon tavoiteltaessa osallistavaa ja kestävää kasvua, työllisyyden paranemista, parempaa kilpailukykyä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista

Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivat esitetään neuvoston päätöksessä jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista – yhdenmukaisen suuntaviivojen II osassa. Vaikka talouspolitiikan laajat suuntaviivat pysyvät voimassa toistaiseksi, työllisyyspolitiikan suuntaviivat on laadittava joka vuosi. Suuntaviivat hyväksyttiin ensimmäisen kerran yhdessä (yhdenmukainen paketti) vuonna 2010 Eurooppa 2020 -strategian tueksi. Yhdenmukaiset suuntaviivat pysyivät vakaina vuoteen 2014 asti. Vuonna 2015 hyväksyttiin tarkistettut yhdenmukaiset suuntaviivat. Suuntaviivat tarjoavat puitteet jäsenvaltioiden politiikan koordinoinnin laajuudelle ja suunnalle mutta myös perustan maakohtaisille suosituksille eri aloilla. Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan tarkistettuja suuntaviivat ovat yhdenmukaisia Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden kanssa. Tarkoituksena on edesauttaa Euroopan kilpailukykyyn parantamista ja tehdä siitä houkuttelevampi kohde investoinneille, työpaikkojen luomiselle ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi.

Suuntaviivoihin ei ole tehty muutoksia, sitten viime vuoden hyväksynnän. Tarkistettut työllisyyden suuntaviivat ovat seuraavat: Suuntaviiva 5: Työvoiman kysynnän lisääminen Suuntaviiva 6: Työvoiman tarjonnan parantaminen ja työhön pääsy, taidot ja osaaminen Suuntaviiva 7: Työmarkkinoiden toiminnan ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun toimivuuden parantaminen Suuntaviiva 8: Yhtäläisten mahdollisuuksien ja sosiaalisen osallisuuden edistäminen sekä köyhyyden torjuminen

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 148 artiklan 2 kohta

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Sosiaalijaosto EU25, kirjallinen menettely
EU-ministerivaliokunnan kokous 5.7.2019

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunta 5.7.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

COM/2019/526 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Jere Päivinen (STM), jere.paivinen@stm.fi, 050 406 1274

Tallamaria Maunu (TEM), tallamaria.maunu@tem.fi, 050 3188 521

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2019-00394

TTM Heinonen Liisa(TEM)

26.06.2019
JULKINEN

Asia

EU/TSTK-neuvosto: Puhdas maapallo kaikille: strateginen pitkän aikavälin visio ilmastoneutraalista taloudesta – työllisyyteen liittyvät näkökohdat Periaatekeskustelu

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 08.07.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto keskustelee komission 28.11.2018 antaman tiedonannon (COM(2018) 773 final) ”Puhdas maapallo kaikille: strateginen pitkän aikavälin visio ilmastoneutraalista taloudesta” työllisyyteen liittyvistä näkökohdista Suomen neuvoston puheenjohtajavaltiona valmistelevan tausta-asiakirjan pohjalta.

Suomen kanta

Suomi on kokouksen puheenjohtaja, eikä siten tuo kokouksessa esiin omia kantojaan.

Pääasiallinen sisältö

Suomi on neuvoston puheenjohtajana esittänyt ministerien keskusteluun seuraavat kysymykset:

- 1) Minkälaiset EU-tason ja kansallisen tason työ- ja sosiaalipolitiikat (mukaan lukien osaamisen kehittäminen) voisivat tukea parhaiten siirtymiä kilpailukykyiseen, ympäristöystävälliseen ja ilmastoneutraaliin talouteen?
- 2) Mitkä ovat kiireisimmät toimet, joilla voidaan lieventää ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kielteisiä vaikutuksia ottaen erityisesti huomioon siirtymien vaikutuksista kärsivä alhaisen osaamisen työvoima.

Komissio antoi 28.11.2018 tiedonannon ” Puhdas maapallo kaikille – Eurooppalainen visio kukoistavasta, nykyaikaisesta, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta”.

Tiedonanto liittyy Pariisin ilmastopöytäkirjaan, jonka osapuolten toivotaan ilmoittavan vuosisadan puoliväliin yltävät, kasvihuonekaasujen vähentämiseen tähtäävät pitkän

aikavälin toimintastrategiansa YK:n ilmastonsuojelun puitesopimukselle vuoteen 2020 mennessä.

Tiedonannossa ilmoitetaan komission näkemys siitä taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta muutoksesta, jota vaaditaan, jotta kasvihuonekaasujen nettopäästöt olisivat vuoteen 2050 mennessä nollassa. Tiedonannolla pyritään vakuuttamaan, että siirtymän on mahdollista tapahtua kustannustehokkaasti ja yhteiskunnallisesti oikeudenmukaisella tavalla, ja että sillä on potentiaalia kasvattaa EU:n kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla.

Tiedonannossa on painotettu, että jäsenmaiden maakohtaiset olosuhteet ja niiden oikeus päättää omasta energiapolitiikastaan otetaan huomioon, samoin vuoteen 2030 tähtäävät kehitystavoitteet, jotka toimivat myös pohjana uusille toimille ja tavoitteille. Suurimman osan jäsenmaista edellytetään saavuttavan tavoitteensa vuoteen 2050 mennessä.

Ilmastotavoitteilla ja -toimilla on merkittäviä vaikutuksia työllisyyteen. Vaikutukset tuntuvat ja näkyvät eri tavoin eri sektoreilla. Työpaikkojen määrän odotetaan lisääntyvän rakennus- ja maataloudessa, metsätaloudessa ja uusiutuvan energian parissa. Toisaalta uudistuksista tulee todennäköisesti olemaan ainakin väliaikaista haittaa niille alueille, jotka ovat riippuvaisia esimerkiksi hiilikaivoksista sekä öljyn ja/tai hiilen uudelleenkasittelyyn liittyvistä tuotantolaitoksista. Näiden alueiden sopeutuminen tulee olemaan työläämpää ja hankalampaa. Energiasensitiivisillä sektoreilla, kuten teräs-, kemikaali-, ja autotuotannossa, on edessä siirtymä uudenlaisiin tuotantoprosesseihin ja uudenlaiseen teknologiaan.

Siirtymä ”ilmastoneutraaliin” talouteen tuo sekä haasteita että mahdollisuuksia, niin talouden, yksilöiden kuin teollisuudenkin näkökulmasta. Merkittäviä investointeja tarvitaan muun muassa teollisuuden uudistamiseen, kansalaisten osaamisen päivittämiseen (sekä tutkimuksen, koulutuksen, uudelleen koulutuksen että jatkuvan oppimisen näkökulmasta) ja energiatuotannon tehostamiseen. Etenkin pitkällä aikavälillä vaikutusten makrotalouteen uskotaan kuitenkin olevan positiivisia.

Tiedonannossa huomautetaan, että jo EU:n vuoden 2020 ilmasto- ja energiatavoitteiden katsotaan tuoneen 1 % ja 1,5 % kasvun työllisten määrään EU:ssa. Tämän kehityksen uskotaan jatkuvan. Ilmasto- ja ympäristöystävälliseen tuotantoon liittyviä työpaikkoja on EU-alueella jo nyt melko paljon. Vuonna 2017 näillä sektoreilla työskenteli noin 4,5 miljoonaa työntekijää. Tulevat investoinnit teollisuuden kaluston uudistamiseen, kiertotalouteen, biotalouteen ja ekologisempaan liikenteeseen tulevat luomaan uusia korkean osaamistason työpaikkoja.

Palvelujen rooli ja osuus työpaikoista on kasvanut jo aiemmissa taloudellisen tuotannon murroksissa ja kasvaa myös siirryttäessä ympäristöystävälliseen tuotantoon. Päästövähennykset ovat osa samaan aikaan tapahtuvaa työn murrosta. Myös yleinen teknologian kehitys ja demografiset muutokset uudistavat ja muovaavat työmarkkinoita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Työllisyysjaosto (29) kirjallinen menettely 26.-27.6.2019
EU-ministerivaliokunnan kokous 5.7.2019

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunnan kokous 5.7.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Eurooppa-neuvoston kesäkuussa hyväksymässä strategisessa ohjelmassa vuosille 2019–2024 korostetaan, että ilmastoneutraalius on toteutettava sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. On tärkeää tukea muutosta ja auttaa yhteisöjä ja yksilöitä mukautumaan uuteen maailmaan.

Asiakirjat

Puheenjohtajavaltion keskusteluasiakirja 10467/19 SOC 501 EMPL 389 ENV 620
CLIMA 199 ONU 71
Komission tiedonanto (COM(2018) 773 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Liisa Heinonen, puh +358 50 396 0605 liisa.heinonen@tem.fi
Lippe Koivuneva, puh +358 29 50 49236 lippe.koivuneva@tem.fi
Sanni Sarelma, puh +358 50 442 9352 sanni.sarelma@tem.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
